

‘Ik wil geen laffe dingetjes maken

Kim van Kooten kreeg na zijn debuut een succesvolle carrière en ontwikkelde zich tot een acteur met wie rekening wordt gehouden. Al zijn dromen kwamen uit, maar **Jacob Derwig** juist niet.

interview

TEKST: HILDE POSTMA. BEELD: WIM VAN DER SPIEGEL

‘Vaderen, ik vind het heerlijk. Kim en ik wisselen de zorg voor Roman zo veel mogelijk af. Als zij werkt, zorg ik voor Roman. En andersom. In de zomer had ik vrij, en toen is Kim héél druk geweest met het draaien van *Evelien* en het schrijven van het script voor *Alles is liefde*. Dan ben ik hele dagen met Roman bezig. Hij is nu 2,5 jaar. Ik vind het niet licht, een kind opvoeden, maar wel heel leuk. Wat ik moeilijk vind, is dat ik mijn hele eigen leven moet uitschakelen op mijn zorgdagen. Zeggen: ‘Ga maar met je speelgoed spelen’, en dan zelf een bewerking van een toneelstuk gaan maken, dat moet je niet willen, want dat werkt niet. Roman vraagt echt mijn volle aandacht. Ja, een wasje ophangen kan nog wel. Daar ben ik dan ook wel weer ambitieus in, dat het huishouden geolied loopt. Dat het geen puinhoop is als Kim thuiskomt, dat het eten niet is aangebrand, dat de was niet stinkt. En hoe ouder Roman wordt, hoe meer tijd er zal komen om weer mijn eigen dingen te doen waar hij bij is. Dat realiseer ik me wel.

We willen graag een tweede kind. We beseffen heel goed dat het een wonder is om een kind te krijgen – zeker nu we Roman hebben – maar we moeten toch nadenken over hoe we dat inplannen. Kim is net heel druk geweest met schrijven en spelen. Nu moet ze ook even kunnen voelen dat ze niets hoeft te doen. En niet meteen maandenlang weer misselijk zijn door een zwangerschap. Maar in principe lijkt een gezin met drie of vier kinderen ons heel leuk, daar hebben we het wel over gehad. We kennen gezinnen waar het ogenschijnlijk heel gemakkelijk gaat: drie of vier kinderen inpassen. Zelf zie ik nogal op tegen de eerste jaren. De slape-

loze nachten. Dat komt ook doordat ik een avondberoep heb. De combinatie acteur en vader is niet heel handig. Als je ’s avonds in Schin op Geul speelt, en je drinkt nog een biertje na afloop, dan ben je niet om elf uur thuis. En Roman is nog steeds bijna altijd héél vroeg wakker, om zes uur of half zeven. Als ik speel, kom ik steevast slaap tekort. Dat vind ik nog het minst leuke aan het vaderschap. Nu ik even niet op de planken sta maar lesgeef, is het makkelijker om ons gezinsleven te combineren met werk. Het is leuk om ’s avonds in een restaurantje af te spreken met vrienden die ook kinderen hebben.’

Liefdesbrieven

Ik heb Kim zes jaar geleden leren kennen. We speelden samen een scène in een drama/documentaireserie van Bram van Splunteren, waarin hij zeven mannelijke en zeven vrouwelijke acteurs volgde. Kim had voor die scène een script geschreven. We speelden dat we verliefd werden en dat we moesten zoenen. Nog voor dat zoenen, sloeg de vonk over. Meteen.

In die tijd was Kim bezet. We hebben elkaar een paar maanden gemaild. Dat was een heel bijzondere briefwisseling. We herkennen er allebei zo veel in. Ik heb vaak hardop gelachen als ik een mail van haar kreeg. Ik had zelf ook veel plezier in het schrijven, ha, ja: het was echt een tijd van elkaar ouderwets ‘het hof maken’. Als een soort *Pride and prejudice*, waarin Mr. Darcy ruim de tijd neemt om te zeggen wat hij op zijn hart heeft, voordat hij tot actie overgaat. Als je het nu terugleest, kun je het ook lezen als een script. Je voelt vanaf scène 1 al aan wat

er aan de hand is, waar het naartoe gaat. Zeg het nou toch! Doe het dan! Schreeuw het toch uit!, denk je dan. Ik wilde het ook wel uitschreeuwen, maar Kim moest eerst nog losgeweekt worden. Daar zijn een paar maanden overheen gegaan. Ik kwam in die tijd bij haar over de vloer, maar op een gegeven moment kom je op het punt dat je weet: ik word nu óf een soort huisvriend of de man van haar leven. Ik ben voor het laatste gegaan, en dat is gelukt. Die e-mails stonden op verschillende computers, en daar heb ik ze op een gegeven moment vandaan geplukt en laten afdrucken voor Kims verjaardag. Ik denk wel dat we ze nog eens aan onze kinderen laten lezen.'

Laffe dingetjes

'Ik had een paar dromen en die zijn allemaal heel snel uitgekomen. Toen ik een jaar of 20 was, zag ik theatergezelschap De Trust spelen. Daar was ik zo van onder de indruk, ik vond die acteurs fantastisch. Ik dacht: ik wil net zo goed worden als zij, waar hebben ze dat geleerd? Dat bleek op de toneelschool in Arnhem, dus daar wilde ik heen. Dat is me gelukt, ik ben meteen aangenomen. Daarna kreeg ik van De Trust – mijn droomclub! – een contract aangeboden. Nog voordat ik van school ging. Een andere droom was samen met mijn vrienden een eigen gezelschap oprichten. Dat is ook gelukt: 't Barre Land. En ik wilde ook per se een keer in een film van Alex van Warmerdam spelen. Die droom werd realiteit in de films *De jurk* en *Grimm*.

Bij De Trust heb ik bijzondere dingen meegemaakt. Het was een hele mooie spelersgroep bij elkaar. En Theu Boermans is een heel gedreven regisseur. Op een gegeven moment zei hij dat hij graag *Hamlet* wilde doen omdat hij zijn Hamlet-vertolker nu in huis had. Daar bedoelde hij mij mee, en dat is natuurlijk uitermate strelend. Het is een stuk dat zó in de geschiedenis staat. Iedere keer als het gespeeld wordt, wordt erover gepraat. 'Heb je de Hamlet van Pierre Bokma gezien, heb je die van Gijs Scholten van Aschat gezien?' Nu sta ik ook in dat rijtje. Dat is heel tof. Je weet dat het een rol is die je in één klap op de kaart zet: opeens ben je iemand met wie rekening gehouden wordt. Als je het goed doet tenminste. Ik weet dat het voor jongens om me heen óók een droom was om zo'n rol te spelen. Ik heb het toch maar mooi gedaan, denk ik dan. Als acteur wil ik geen laffe dingetjes maken. Als iets niet goed is, kun je het beter niet doen. Maar ja, ik heb veel gemaakt en daar zaten prachtige dingen tussen, maar ook mindere dingen. Soms krijg je het niet beter, en dan moet je er toch zestig keer mee het land door. Zoals bij *Dantons dood*. Oi-oi-oi-oi. Dat was de slechtste voorstelling van de eeuw. Er klopte niets: de casting was niet

goed, en het lukte totaal niet dat stuk in zijn tijd te laten staan. Niemand geloofde dat wij daar met zijn tienden een volksopstand uitbeeldden. Dan voel je je echt zinloos. Het enige wat je dan nog probeert, is het leuk te hebben met de acteurs. Heel erg vind ik het voor mensen die voor het eerst in het theater komen. Als je zoiets ziet, blijf je echt wel tien jaar weg uit een schouwburg. En er gaat al maar zo'n klein deel van de Nederlanders naar theaters. Met slechte dingen moet je een beetje oppassen.' Dan lachend: 'Ik hoop dat Theu het me vergeeft dat ik dit zo zeg. Ik denk het wel – hij weet dat ik dit jaar met het stuk bij *Don Carlos* ook weer heel plezierig met hem heb gewerkt. Mensen maken snel een scheiding tussen denkcacteurs en gevoelsacteurs. Ik val al snel onder de denkers. Maar vergis je niet: ik heb een hoop denkwerk nodig – maar de crux is natuurlijk wel dat je daarna zo intuïtief mogelijk gaat spelen. Ik geloof dat ik dat óók kan: bepaalde gevoelens aanboren. En mensen ontroeren. En dat is, vind ik, niet heel veel mensen gegeven, om die ontroering te bereiken. Ik begin nu misschien een beetje opschepperig te klinken. Maar ik hou er ontzettend van als dat lukt.'

Iets topperigs

'Improviseren vind ik doodeng. Ik heb vorig seizoen voor het eerst meegedaan aan *De vloer op*. In totaal speelde ik zes scènes. En iedere keer werd het me letterlijk zwart voor de ogen als ik die vloer opstapte. Ik vind het zelf heel moeilijk om dat terug te zien. Ik voel weer lijfelijk de paniek, als ik ernaar kijk. Ik hoor in mijn hoofd weer de ronddwarrelende gedachten die ik had: wat moet ik nu zeggen? Het is niet grappig! Ja, maar het hóéft ook niet grappig! Een andere wending, waar haal ik een andere wending vandaan? Dat soort dingen schieten achter elkaar door mijn hoofd. Ooh man, dat is vreselijk.

Toch zijn sommige scènes geloof ik wel geslaagd. En het was heel leuk om met mensen te spelen met wie ik nog nooit had gespeeld. Maar ter plekke had ik toch vaak het gevoel dat het niet helemaal lukte. En dat het beter kon. Ik durfde het niet goed terug te zien. Nou vind ik het sowieso moeilijk om naar mijn eigen hoofd te kijken en naar mijn eigen stem te luisteren. Daar ben ik overigens niet de enige in, dat hebben er wel meer. Maar er zijn mensen die ontzettend goed kunnen improviseren: Leopold Witte is ervoor in de wieg gelegd. Maar ook Peter Blok, Gijs Scholten van Aschat en Saskia Temmink zijn heel erg goed. Die zijn beter getraind om helder te blijven denken in een scène, en niet in paniek te raken. Die durven ook te schakelen naar iets als: zie > maar wat ervan komt. Ik hou toch altijd dat topperige. Ik ben er nog niet uit of ik er weer aan mee zou doen. Ik vind eigenlijk dat mijn

verbeelding pas echt op gang komt als er een tekst is. Daar voel ik me veiliger bij. Dan voel ik ook veel meer vrijheid.'

Nieuwe kick

'Vorig jaar ben ik overstapt van 't Barre Land naar Toneelgroep Amsterdam. Dat was heel spannend voor mij, juist omdat ik van nature honkvast ben. En 't Barre Land was echt mijn clubje. Ik zag daar veertien jaar lang zowat iedere dag mijn vrienden, zonder dat ik daarvoor hoefde af te spreken. Dat was heel erg bijzonder. We zaten altijd eindeloos aan tafel: praten, bedenken, de vertaling doornemen, de bewerking maken. Ik voelde me daar betrokken bij alle beslissingen die genomen worden. Die vriendenclub is in die veertien jaar alleen maar uitgebreid. Ik was de eerste die wegging. Dat zegt wel wat over onze hechtheid.

Toneelgroep Amsterdam is vergeleken bij 't Barre Land een enorm bedrijf, met een chef. Soms mis ik de hechtheid en de betrokkenheid van 't Barre Land. Maar wat er voor in de plaats is gekomen, is ook heerlijk. Ik heb nu een rijkdom aan nieuwe gezichten om me heen. Dat is heel fijn. Ik geniet heel erg van de spelersenergie van Fedja van Huêt, Halina Reijn, Chris Nietvelt en Elsie De Brauw met wie ik in *Opening night* speelde. Dat zijn acteurs van zó'n formaat. Als je ze aankijkt terwijl je speelt, dan voel je dat ze precies teruggeven wat je van tevoren had gehoopt – en nog veel meer. Dat kan in een bepaalde scène zijn, maar het kan ook gaan om de goede *drive*, of de goede concentratie. Ik vind het moeilijk om precies te omschrijven. Is dat dan chemie? Ja, waarschijnlijk wel hè? Hij of zij haalt het beste in je naar boven alleen al doordat die ander ook het beste in zichzelf naar boven haalt. Zo kom je op onvermoede hoogten uit. En het is nu allemaal iets overzichtelijker geworden, omdat ik geen deel meer uitmaak van de denktank, maar van de uitvoeringskant. Ik heb nu in één seizoen vier voorstellingen gespeeld hier. Dat is wel heel erg veel. Maar daar geniet ik ook van. Hier spelen is een nieuwe kick voor mij.

Als je wilt, kun je je bij Toneelgroep Amsterdam helemaal gek werken. Daar moet ik voor oppassen. Het zogenaamde dubbelen, overdag repeteren en 's avonds ergens spelen, dat doe ik niet meer. Dat is zo geestdodend. Daarmee blaas je echt je gezinsleven op. En af en toe moet ik er echt een tijd tussenuit, zoals nu. Ik heb nu drie maanden vrij. Dat is ook nodig, anders hou ik dit vak niet vol.

Tussen de bedrijven door heb ik ook net een film opgenomen: *Tiramisu*. Dat is echt een no-budget film. We konden hem alleen draaien omdat Motel Films in het script geloofde. Dat is van Paula van der Oest. Daar

na zijn er mensen bij gezocht die dat voor bijna niets wilden doen, in twintig draaidagen. Ter vergelijking: *Alles is liefde* had geloof ik 45 draaidagen. Anneke Blok is mijn tegenspeelster, zij speelt een actrice die op een woonboot woont. Dat is ook écht haar woonboot. Ik speel een boekhouder wiens wereld opengaat omdat hij naar het toneel gaat en die actrice leert kennen. Het zijn twee totaal verschillende werelden die samenkomen. Er is een parallel met *De kersentuin* van Tsjechov, zoals haar script van *Zus & zo* parallel loopt aan *De drie zusters* van Tsjechov. Ik vind het heel erg leuk om op deze manier iets te maken: met mensen die echt ergens in geloven.'

Remmen los

'Zo langzamerhand kijk ik alweer vooruit of ik zélf iets zou kunnen maken binnen de muren van Toneelgroep Amsterdam. Dat zou ik heel graag willen. Maar dat is nog toekomstmuziek. Het is wel een streven van Toneelgroep Amsterdam om jonge regisseurs een kans te bieden. Ik heb een heel mooie Amerikaanse roman op het oog. Die moet nog wel om worden gezet in een toneelscript, maar daar ben ik helemaal niet bang voor. Bij 't Barre Land heb ik ook regelmatig bewerkingen gemaakt. En als er iets bijgeschreven moet worden, woon ik gelukkig met een heel goeie schrijfster in huis.

Het vonkt nog steeds tussen Kim en mij. We hebben hetzelfde gevoel voor humor, dezelfde smaak voor film en toneel en hetzelfde gevoel voor taal. Taal is echt iets wat ons bindt. Daar kunnen we samen enorm van genieten. Het is jammer dat zoiets als elkaar schrijven wegvalt als je samen in een huis woont. Eigenlijk zou je daar je hele leven mee door moeten gaan. Ik geniet verschrikkelijk van het soort taal dat zij gebruikt. *Alles is liefde*, bijvoorbeeld, dat na de zomer in de bioscoop te zien is, is echt een geweldig script. Ik heb het genoeg gehad het ontstaan daarvan mee te mogen maken en de verschillende versies te lezen. Die film bestaat echt alleen maar uit leuke scènes. Als je hem gezien hebt, móet je wel blij uit de bioscoop lopen. En dat je vanaf nul, vanaf een leeg blaadje of een leeg computerscherm zóiets kan scheppen, dat vind ik ongelooflijk. Ik heb ook oneindig veel bewondering voor Kim als speelster. Zoals bij *Evelien* nu, dat spettert echt van het scherm af.

Het allerleukste zou ik het vinden als wij onze talenten zouden kunnen bundelen. Dat hebben we nog nooit goed uitgebuit. Samen iets maken, of samen in een film spelen... Na die eerste zoenscène zes jaar geleden is het daar niet meer van gekomen. We zijn wel eens gevraagd om in een kinderfilm een oom en tante te spelen. Maar

dat hebben we maar niet gedaan. We bewaren het liever voor iets groots.

We zijn net drie weken op vakantie geweest in het huis van Kims ouders in het zuiden van Frankrijk, in een ongelooflijk mooi gebied. Dat was heerlijk, we komen er al jaren. Ik lees daar altijd veel. Het hele jaar door stapelen de boeken zich op, en daar lees ik me dan helemaal gek. Maar dit jaar gooien we de remmen los. We gaan met een campertje vijf weken door Nieuw-Zeeland trekken. Omdat Roman nog klein is, doen we het een beetje rustig aan. We gaan genieten van de natuur, van walvissen en dolfijnen. Ja, daar heb ik heel veel zin in.' <<

JACOB DERWIG (37) is acteur bij Toneelgroep Amsterdam. Hij won vorig seizoen de Arlecchino (de prijs voor de beste mannelijke bijrol) voor zijn rol in *Opening night*. Hij kreeg een Gouden Kalf voor zijn rol als Nino in de film *Zus & zo*. Ook won hij drie jaar geleden de Mary Dresselhuysprijs voor al zijn rollen tot dan toe. Vanaf 18 maart staat Jacob in het toneelstuk *Tragedie* van Gerardjan Rijnders. Verwacht wordt dat de laatste film waarin hij speelt, *Tiramisu*, deze zomer te zien is.

